

”Yhteensovittaminen mahdollista, muttei helppoa”

Metsää, poroa ja kultaa

JUSSI LEINONEN

Metsähallitus ja Ylä-Lapin porotalous keskus-televat omista lähtökohdistaan meitä kaikkia koskevista maan- ja luonnonkäytön kysymyksistä (LK 15.11. ja 21.11.). Nämä kaksi osapuolta ovat niitä suuria ja mahdollisia, jotka ovat ottaneet oikeudekseen potkia meitä pienempiä osapuolia.

Metsähallitus päätti aikoinaan mahtikäskyllään lopettaa koneellisen kullankaivun. Viime vuonna neljän paliskunnan poroisännät päättivät samaa. Noin vain päätettiin, että toisen elinkeinon on loputtava. Oman voiman huumassa unohdettiin, että laki antaa myös kullankaivulle elinkeinon suojan. Asia on yhtä törkeä kuin jos kullankaivajat päättäisivät, että koneellinen poronhoito on syytä lopettaa. Varmuuden vuoksi: kullankaivajat eivät sellaista esitä, eivätkä muutenkaan lyttää muita elinkeinoja osana edunvalvontaansa.

Onko todella niin, että porotalous on Ylä-Lapissa ylielinkeino, jonka tarpeiden pohjalta kaikki muu maan- ja luonnonkäyttö määritellään? Metsätalous oli sitä ennen, muttei taida olla enää. Asiaan yhdistyy saamelaiskysymys. Toisaalta Saamelaiskäräjien tukema porotalous polkee sujuvasti myös ei-porotaloudesta elävien saamelaisten oikeuksia.

Porotaloudella on ongelmia, kuten ylilaidunnuksen aiheuttamat ekologiset muutokset, korvausten ja avustusten suuri osuus tu-

KIRJOITTAJA ihmettelee kullankaivun alisteista asemaa Ylä-Lapissa.

lost, koneellistumisen aiheuttamat kustannuskasvut, lisäruokinta, petoasiat ja ennen kaikkea huono tulontuotto-kyky. Niistä elinkeino syyttää muita, vaikka sen kannattaisi keskittyä ongelmien ratkaisuun.

Keskustelussa aaltoilee erilaisen vaikutusarviointien tekeminen. Kullankaivajat joutuvat tekemään sellaisia jopa harrastajien lapiokaivuisiin. Massiivinen byrokratia on tukahduttavaa, mikä taitaa olla tarkoituskin. Samaan aikaan metsä- ja porotalous melastavat mielin määrin. Miksi vai-

kutusarvioita ei koskaan tehdä toisin päin? Miksi ei arvioida porotalouden vaikutuksia muihin elinkeinoihin?

Yhteensovittaminen on mahdollista, muttei helppoa. Se ei voi pohjautua muuhun kuin toisen

Porotalous on Ylä-Lapissa ylielinkeino, jonka tarpeiden pohjalta kaikki muu maan- ja luonnonkäyttö määritellään.

olemassaolon oikeutuksen kunnioittamiseen. Mahdollisuus aitoon yhteensovittamiseen syntyi, kun metsätalouden mahtiasema päättyi. Useimpien mielestä se oli hyvä asia, mutta tuskin juuri kukaan toivoo metsätalouden täydellistä katoamista.

Voisiko olla niin, että jos poroja olisi Ylä-Lapissa luonnon kanto-kyvyn mukainen määrä, porotalouden yhteensovittaminen muiden elinkeinojen kanssa olisi helpompaa?

ANTTI PERONIUS
kullankaivaja